

B O E K B E S P R E K I N G

Schilder, Prof. Dr. F.A.: The variation of banding in Cepaea. The Nautilus, Vol. 62, no. 4 (April, 1949), pp. 116 - 119.

Schr. onderzocht ongeveer 30.000 huisjes van Cepaea nemoralis en C. hortensis, afkomstig van een 200-tal Europese vindplaatsen, op hun bandering. Het resultaat van dit onderzoek is vastgelegd in een tabel. Hieruit kan geconcludeerd worden: ten eerste, dat het aantal waargenomen bandvarianten bij C. nemoralis groter is dan bij C. hortensis (41 resp. 32); ten tweede, dat sommige banderingen bij de ene soort zelden, bij de andere daarentegen zeer algemeen voorkomen. Van deze veel voorkomende banderingen zijn er, volgens vroeger onderzoek, verschillende erfelijk gebleken. Deze beschouwt schrijver als subspecies, "centres of variation", waar uit de andere bandvarianten door modificatie kunnen ontstaan. Deze subspecies zijn, bij Cepaea hortensis: unicolor Moq. (.), moulinsia Moq. (a. c d e), hortensis Müll. (a b c d e), coalita Moq. (a-b-c-d-e); bij C. nemoralis: concolor Pic. (.), cincta Shep. (. . . o . . .), trifasciata Pic. (. . . c d e), nemoralis Linn. (a b c d e), poiretia Moq. (a-b.d-e). (een liggend streepje duidt hier een versmelting van twee banden aan; een punt, het ontbreken van een band).

Sommige dezer subspecies zijn in bepaalde gebieden numeriek overheersend, bv. C. hortensis unicolor in de omgeving van Wenen, C. hortensis in het Zuiden van Bohemen.

Schr. maakt voorts opmerkzaam op andere feiten, die door een dergelijk onderzoek aan het licht komen, bv. correlatie tussen bepaalde banderingen en kenmerken als kleur en grootte van het huisje, kleur van de mondlijn enz., en op het domineren van dergelijke correlaties in bepaalde landstreken.

Het geslacht Cepaea dreigt in Nederland een voedingsbodem voor conchyliologische philatelisterij te worden, doordat amateurs die geen raad weten met de rijkdom aan vormen, genoeg nemen met een gekunstelde indeling en zich blind staren op een even onbevredigende als zinloze naamgeverij. Het onderhavige artikeltje is daarom leerzaam, omdat het aangeeft, hoe men zich onder meer, op een voor de molluskenkunde nuttiger wijze met dit interessante genus kan bezig houden.

J. G. J. K.

Platt, Rutherford: shells take you over world horizons. The National Geographic Magazine, vol. 96, no. 1 (July 1949), 52 pp. 16 pl., 32 kleurenfoto's.

Een populair artikel, waarvan de tekst weinig betekenis heeft. De illustratie is echter zo fraai, dat ik daaraan enige woorden wijden wil. Platt geeft hier in de eerste plaats 16 prachtige foto's, waaronder een aantal speciale aandacht verdient, als daar zijn van Lima lima, de merkwaaardige Chlamydoconcha orcutti en Cymbium diadema, allen levend gefotografeerd. Als wij tropische mollusken bestuderen beperkt zich dit haast zonder uitzondering tot de schelpen; deze foto's echter geven ons een goede indruk van het dier van genoemde soorten. Schitterend zijn de 32 hele pagina's, waarop telkens een grote kleurenfoto, een 16-tal soorten afbeeldend. De kleuren zijn prima en natuurgetrouw: een Kodachrome-procédé. De schelpen zijn harmonisch, dikwijls met een ware kunstenaarsgeest naar kleur en vorm gerangschikt, voorzien van wetenschappelijke namen, helaas zonder auteurs. Te loven is het streven van de schrijver-fotograaf om ook landmollusken weer te geven; zo geeft hij twee platen landslakken van Cuba en Florida (genus Liguus), één van Cuba (genus Polymita) en één van de Philippijnen (genus Helicostyla). Ook vergeet hij de klasse Amphineura niet: één plaat met 17 exotische soorten. Hij spaarde geen moeite om hele platen te geven met "the rarest shells on earth" en fotografeerde met dit doel in veel Amerikaanse musea en particuliere collecties.

De tekst is niet meer dan een "praatje bij een plaatje". De platen maken het geheel echter buitengewoon aantrekkelijk.

A. C. van Bruggen.

Mörzer Bruijns, Mauk: Korte handleiding tot het biosociologisch verzamelen van mollusken en andere weinig bewegelijke bodemdieren. Wetenschappelijke mededelingen van de werkgroepen der Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, no. 2.

Dit gestenoïlde pamflet geeft een duidelijke beschrijving van de biosociologische methode van onderzoek van de molluskenfauna. Met de resultaten van dit soort onderzoek zijn wij o.a. op de hoogte door Mörzer Bruijns' publicatie in deel 8 van Basteria: "De Gastropodenfauna van het IJsseldal".

Er zijn interessante resultaten te verwachten, wanneer in meer delen van ons land de molluskenfauna biosociologisch onderzocht zou worden en wij bevelen deze handleiding daarom gaarne in de aandacht van onze leden aan. Men kan zulk werk echter slechts ter hand nemen, als men met de plantensociologie op de hoogte is. De te onderzoeken localiteiten moeten immers plantensociologisch gekarakteriseerd worden. Misschien zou de samenwerking van malacologen met plantensociologen hier tot het gewenste doel kunnen leiden?

Op p. 3 vind ik de opmerking: "Naaktslakken moet men óf levend opzenden, óf afdoende determineren". Alle Nederlandse naakte slakken kunnen echter ook in geconserveerden toestand met zekerheid worden gedetermineerd, mits deze conservatie goed geschiedt. Daarvoor is de methode: 8 à 12 uur in een buis gevuld met water, waarin zo weinig mogelijk lucht is, strekken, daarna bewaren in alcohol 65%. Zij die weinig ervaring in het determineren van naakte slakken hebben, zullen goed doen hun vondsten, wanneer die gediend hebben voor een sociologische opname, aldus te bewaren. Dan is controle op hun gegevens steeds mogelijk.

Men kan zich dit pamflet verschaffen door overschrijving van F.O. 25 op postgirorekening no. 417977 ten name van Ir. N. P. H. J. Roorda van Eijsinga, te Delft.

C. O. v. R. A.

Ruilrelaties gevraagd: Ons medelid de heer Schuitema schrijft ons dat de heer J. M. R. M. Viader, Vacoas, Mauritius, graag ruilrelaties zou aanknopen met Nederlandse malacologen. De heer Viader heeft zich gespecialiseerd in het geslacht Conus en wil graag Conus-soorten uit de Indische Archipel verkrijgen door ruil tegen mollusken van Mauritius: "For the moment I am interested in the Cones typical of Indonesia, such as Conus butatus, Conus zonatus, etc."

De heer Joseph Devidts, La Trinité, La Ciotat, B. du Rh., Frankrijk, verzamelt land- en zoetwatermollusken en zou graag door ruil in het bezit komen van Nederlandse niet-mariene mollusken. De heer Devidts correspondeert behalve in het Frans, in het Engels en Esperanto, en kan ook Nederlands vlot lezen, al schrijft hij onze taal niet.

Boekbestelling. "Revision des Mollusques de la Belgique". Enkele leden bleken moeite te hebben dit werk langs de gebruikelijke kanalen van de boekhandel te bestellen. Aan hen wordt geadviseerd, hun boekhandelaar het adres te noemen van Boekhandel Van Campenhout, Parochianenstraat 22 te Brussel, de concessionaris der publicaties van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. De prijs van dit werk is B.frs. 890,- (ca fl. 58,-).

Aankoop van glazen buisjes: Nu de voorraad glazen buisjes door de heer Kuiper voor leden van de Vereniging aangekocht is uitgeput, heeft de heer W. H. Neuteboom, Gerrit van Assendelftstraat 34, Heemskerk, zich bereid verklaard in het vervolg de collectieve aankopen te verzorgen. De leden, die voor hun verzameling glazen buisjes wensen aan te schaffen, kunnen zich dus tot de heer Neuteboom wenden. Bij voldoende belangstelling (zij moeten per minstens 1000 tegelijk besteld worden) zal de heer Neuteboom voor de bestelling zorg dragen.

Ter overneming (te bevragen bij Mevr. Van der Feen, Zoölogisch Museum, Amsterdam) :

Van Kampen & Heimans, Amphibiën en Reptielen (Fauna van Nederland, afl. 3, 1927) F. 2,50

Goodrich & Van der Schalie, Revision Mollusca Indiana (Americ. Midl. Natur. vol. 32, 1944) F. 2,50

Hopkins, Galtsoff & McMillin, Effects of pulp mill pollution on Oysters (Bull. no. 6, 1931, Bureau of Fisheries, 1931) F. 2,—

Flora & Fauna der Zuiderzee, 1922 F. 10,—

Rotarides, Zur Mikromorphologie d. Fusses d. Patelloiden Schnecken (Ann. Mus. Nat. Hung., 1945) F. 1,—

Dall, Bartsch & Rehder, Manual Recent & Fossil Marine Pelecypod Mollusks Hawaiian Islands (Bull. 153, B.P. Bishop Mus. 1938) F. 5,—

Kruimel, Verzeichn. d. v. Herrn Abandanon in Celebes gesammelten Süßw. Moll. Bijdr. t. d. Dierk. afl. 1913) F. 2,50

Adam, Cephalopoden d. Siboga Expeditie, I, 1939 F. 2,50, II, 1939 F. 5,—

Van Voorthuysen, Beitr. z. Kenntn. d. inneren Baus v. Schale und Siphon bei triad. Ammoniten (Diss. Amsterdam, 1940) F. 2,50

Beets, Jungmiocäne Moll. Fauna d. Halbinsel Mangkalihat, Ost-Borneo (Verh. Geol. Mijnb. Gen. vol. 13, 1941) F. 6,—

Meyer & Möbius, Fauna d. Kieler Bucht, Bd. I, Opisthobranchia 1865 F. 15,—

Lorentz, Eenige maanden onder de Papoea's F. 10,—

Bijdr. t. d. Dierkunde, Feestno. Prof. Weber, 1922 F. 15,—

Paravicini, Moll. Fauna d. Krinauertales in Toggenburg (Arch. Moll. K. vol. 72, 1940) F. 0,50

Leloup, Trois anomalies chez les Amphineures (Bull. Mus. Brussel, 1936 F. 0,50

Compton, New Palaeocene Gastropod S. California, 1944 F. 0,50

Tomlin, Marrat's species of Nassa (Proc. Mal. Soc. 1940) F. 0,50

Tomlin, Notes on Nassarius (Journ. of Conch. Vol. 21, 1938) F. 0,50

(wordt vervolgd)